

Quick scan flora en fauna

Noorderdiep 99 en 101 te Nieuw-Buinen

In opdracht van: DLV

23 augustus 2018

Colofon

© 2018 Laneco / DLV

Tekst en samenstelling: [REDACTED]

Tweede lezer: [REDACTED]

Projectnummer: 84.18.09

In opdracht van: DLV

Wijze van citeren: [REDACTED] 2018. Quick scan flora en fauna Noorderdiep 99 en 101 te Nieuw-Buinen.
Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	WETTELIJK KADER.....	8
2.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	8
2.2	WET NATUURBESCHERMING	8
3	TOETSING.....	12
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	12
3.2	NATUURNETWERK NEDERLAND	12
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING.....	12
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	13
3.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN.....	13
4	CONCLUSIE.....	21
4.1	NATUURNETWERK NEDERLAND.....	21
4.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	21
4.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN.....	21
4.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	21
4.5	CONSEQUENTIES	22
4.6	AANBEVELINGEN.....	23
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	24

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan het Noorderdiep 99 en 101 te Nieuw-Buinen is men voornemens om drie van de bestaande pluimveestallen te slopen. Een andere pluimveestal en een opstal worden in gebruik genomen als zorglocatie met woningen en dagbesteding. De huidige woonhuizen blijven behouden. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied (ondergrond Google Earth).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGRENEN

Het plangebied aan het Noorderdiep 99 en 101 te Nieuw-Buinen is een onderdeel van de lintbebouwing in de gemeente Borger-Odoorn (provincie Drenthe). Het plangebied wordt omringd door agrarisch landschap en ligt ten zuiden van de plaats Stadskanaal.

Op het perceel aan de Noorderdiep 99 en 101 zijn twee woonhuizen met enkele opstallen gelegen, waaronder vier pluimveestallen en een open kapschuur. De gebouwen hebben

golfplaten daken en gedeeltelijk zijn dakbeschotten en een spouwmuur aanwezig in de stallen. Het zuidelijke deel van de open kapschuur (1) heeft gedeeltelijk een spouw, net zoals de wanden van de pluimveestallen. Een van de woonhuizen is in gebruik als zorglocatie.

Langs de twee van de pluimveestallen zijn erfsingels aanwezig, met daarin onder andere de soorten: iep (*Ulmus*), spaanse aak (*Acer campestre*), hazelaar (*Corylus avellana*), schietwilgen als knot (*Salix alba*), els (*Alnus*), vlier (*Sambucus nigra*) en lijsterbes (*Sorbus*).

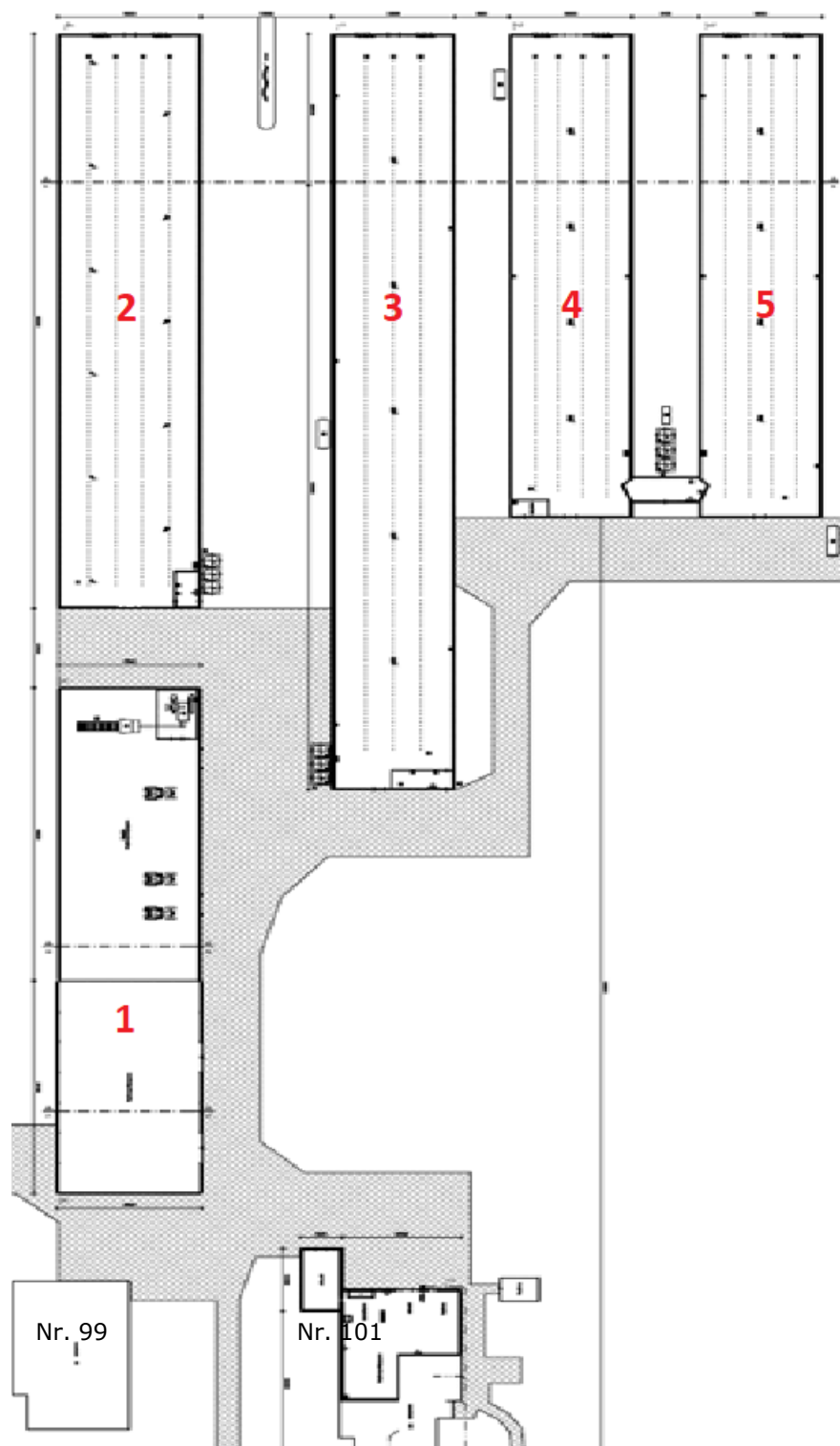
Langs de randen van het gehele plangebied zijn aan alle zijdes watergangen aanwezig, die grotendeels watervoerend zijn.

De woningen met bijbehorende schuren, en de tuin aan de oostzijde maken ook onderdeel uit van het plangebied. Hier zijn echter geen wijzigingen voorgenomen.

Indrukken van het plangebied, links: vooraanzicht van de stallen, links voor is de open kapschuur (1) te zien (zie plattegrond op de volgende pagina, rechts: achteraanzicht van de vier pluimveestallen (foto's: Laneco).

Men is voornemens drie pluimveestallen, inclusief het groen, te slopen, zodat hier ruimte komt voor akkerbouw en een nieuwe open kapschuur. De huidige zorglocatie gaat uitbreiden, hiervoor worden een andere pluimveestal en een open kapschuur omgebouwd tot zorglocatie met woningen en dagbesteding.

Huidige bebouwing in het plangebied. Met een open kapschuur (1) en 4 pluimveestallen (2 t/m 5). De open kapschuur (1) en pluimveestal 2 worden in gebruik genomen als zorglocatie, pluimveestallen 3 en 4 en worden gesloopt om akkerland te creëren. Op de plek van stal 5 wordt een akkerbouwschuur/kapschuur gerealiseerd (Tekening: DLV).

2 WETTELIJK KADER

2.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Een vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 WET NATUURBESCHERMING

2.2.1 *Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is geworden. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 *Onderdeel houtopstanden*

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet natuurbescherming om de betreffende grond binnen 3 jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten de bebouwde kom-boswet liggen
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer
- rijbeplantingen die meer dan twintig bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen

Houtopstanden die uitgezonderd zijn van bescherming onder de Wet natuurbescherming zijn onder andere:

- houtopstanden op erven en tuinen;
- kweekgoed;
- populieren of wilgen die functioneren als beplanting langs (water)wegen en landbouwpercelen;
- houtopstanden waarin enkel gedund wordt;
- hakhout van populieren, wilgen, essen of elzen, mits zij onder bepaalde voorwaarden aangelegd zijn en beheerd worden.

2.2.3 Onderdeel soortbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime (zie paragraaf 2.2.2), als volgt in de Wet natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

-
- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
 - Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
 - Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn:
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- Nationaal beschermde soorten:
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;

- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten het onderzoek vooral te baseren op een biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 15 juni 2018 hebben de ecologen [REDACTED] van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet in of direct nabij het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt aan de oostkant van Stadskanaal op circa 4 kilometer afstand van het plangebied in de provincie Groningen. Het dichtstbijzijnde gebied wat is aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk Drenthe, ligt op circa 5 kilometer afstand, ten noorden van Gasselternijveenschermond. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan NNN verloren. Gezien de afstand en de lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de NNN worden uitgesloten.

Het plangebied geldt tevens als agrarisch zoekgebied en is aangemerkt als 'open akkerland' binnen het natuurbeheerplan 2018. De nu voorliggende plannen worden echter binnen de bestaande erfgrenzen uitgevoerd, en leggen geen beslag op het aanwezige open akkerland buiten de planlocatie.

3.3 WET NATUURBESCHERMING –ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied in Nieuw-Buinen ligt op circa 7,7 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied "Drouwenerzand". De beoogde werkzaamheden bestaan uit het slopen van drie pluimveestallen, en het ombouwen van een pluimveestal en een open kapschuur. Door

de voorgenomen ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Voor de meeste effectfactoren van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling kunnen gezien de afstand en de tussenliggende elementen externe effecten op Natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

Indien als gevolg van de herontwikkeling sprake is van een forse toename aan uitstoot van stikstof, bijvoorbeeld door een toename van autoverkeer, zijn extra maatregelen nodig. Het is gezien de wisseling van functies op de locatie echter in deze fase niet waarschijnlijk dat hiervan sprake zal zijn; de functies zorglocatie en akkerbouw zullen naar verwachting minder verkeer genereren dan een kleinere zorglocatie en pluimveestallen waar geen luchtwassers aanwezig zijn.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden twee boom- en struikenrijen langs de huidige opstallen gekapt, om plaats te maken voor akkerbouw. Omdat het een houtopstand op een erf betreft vallen deze bosschages niet onder de bescherming van het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

3.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN

In het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel soorten, moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.5.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit een door de mens sterk beïnvloed milieu, het betreft intensief gebruikt grondgebied voor de pluimveehouderij. Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, natuurlijke bermen en randen of op niet intensief beheerde (graan)akkers; dergelijke habitats zijn binnen het zeer intensief gebruikte plangebied niet aanwezig. De eventueel voorkomende beschermde akkersoorten in het omliggende agrarische gebied worden niet aangetast door de werkzaamheden. Strikt beschermde plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten zijn uit te sluiten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos

(*Vulpus vulpus*), kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen. (Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Nationaal beschermd

Van de niet-vrijgestelde nationaal beschermde zoogdiersoorten is uit de ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van boommarter (*Martes martes*), das (*Meles meles*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), steenmarter (*Martes foina*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) (Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren).

Gezien het open karakter van de omgeving, en het ontbreken van voldoende geleidende elementen zal dit gebied geen onderdeel vormen van het foerageergebied van de das. Bovendien zijn er geen aanwijzingen gevonden (sporen, wissels en/of burchten) die op het voorkomen van das wijzen. De aanwezigheid van das in en rondom het plangebied kan dan ook worden uitgesloten.

Er zijn geen holtes voor boommarter of nesten van eekhoorn aangetroffen in de erfsingels langs de stallen. De erfsingels staan niet in verbinding met andere voor de eekhoorn en boommarter noodzakelijke bossen of boomstructuren. De aanwezigheid van eekhoorn en boommarter kan worden uitgesloten.

De steenmarter is een soort die voor kan komen in menselijke bebouwing. De opstallen voor het pluimvee zijn echter goed afgesloten en bieden geen toegang voor de steenmarter (geen openingen groter dan 8 cm.). In de overige opstallen zijn geen sporen van steenmarter aangetroffen (latrines, vettige plekken of prooiresten). Effecten op steenmarter kunnen worden uitgesloten.

De waterspitsmuis leeft in structuurrijke oevers langs schoon, niet te voedselrijk water met een goed ontwikkelde watervegetatie. De watergangen rondom het plangebied zijn veel te voedselrijk om geschikt te zijn voor de waterspitsmuis. Effecten op waterspitsmuis kunnen worden uitgesloten.

Europees beschermd

Van de Europees beschermde zoogdiersoorten is uit de ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van de bever (*Castor fiber*). De bever leeft in de overgangsgebieden van wateren en land, zoals moerassen en langs beken, rivieren en kanalen, waarbij de aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken een vereiste is. Dergelijke habitats zijn niet aanwezig in en direct rondom het plangebied. Effecten op bever kunnen worden uitgesloten.

Conclusie zoogdieren

Op basis van de archiefgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek wordt het voorkomen van niet-vrijgestelde nationaal en Europese beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het plangebied uitgesloten. Negatieve effecten op beschermde zoogdieren zijn daarom uit te sluiten. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

3.5.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en daarom strikt beschermd in de Wet natuurbescherming.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren), komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn de rosse vleermuis en de watervleermuis overwegend boombewonende soorten, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis verblijven in zowel gebouwen als bomen en de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied, vliegroute

Het plangebied bestaat uit een agrarisch kavel met twee houtwallen. Het is mogelijk dat vleermuizen in de luwte van de houtwal langs de pluimveestallen foeragerend worden aangetroffen. Het plangebied zelf vormt echter maar een klein onderdeel van het eventuele foerageergebied van vleermuizen. Er zijn ruim voldoende alternatieven in de omgeving. De houtwallen vormen geen verbinding met andere lijnelementen en zijn daardoor geen onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen. Effecten op foerageergebied en vliegroute kunnen worden uitgesloten.

Verblijfplaatsen

De aanwezige bomen in het plangebied zijn te jong en bevatten geen geschikte holtes voor vleermuizen. De aanwezigheid van een verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen wordt dan ook uitgesloten. De open kapschuur heeft geen geschikte holtes of plekken die door vleermuizen kunnen worden gebruikt als verblijfplaats. Bij de

pluimveestal aan de noordwestkant van het terrein (nummer 2) zijn openingen aanwezig die toegang geven tot een spouwmuur, welke door vleermuizen kan worden gebruikt als verblijfplaats. Echter zijn al deze openingen bedekt met spinrag, deze worden dus niet door vleermuizen gebruikt.

De twee pluimveestallen aan de noordoostkant (nummers 4 en 5) van het terrein hebben aan de voorkant beide geschikte stootvoegen en kierende planken, waar gebouwbewonende vleermuizen kunnen verblijven.

Aan de achterkant van de stal hier ten oosten van (nummer 3) is een houten betimmering aanwezig met kieren aanwezig, die wel geschikt is als verblijfplaats voor de gebouwbewonende vleermuissoorten. Soorten die op en vrij open erf met wat houtwallen voor kunnen komen zijn gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.

Gezien de zeer bepoerpte openingen achter houten planken en gevelbetimmering, en de ligging in open landschap, wordt de aanwezigheid van kraamkolonies van vleermuizen niet verwacht. De enige verwachte verblijfsfuncties zijn zomerverblijfplaats en paarverblijfplaats. De aanwezigheid van een zomer- of paarverblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen kan niet worden uitgesloten, nader onderzoek hiernaar dient uitsluitsel te geven over de aanwezigheid van verblijfplaatsen.

Voor vleermuizen geschikte openingen in de pluimveestallen (foto's: Laneco).

3.5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten boerenzwaluw (*Hirundo rustica*), geelgors (*Emberiza citrinella*) en huismus (*Passer domesticus*) gehoord en gezien. Tevens zijn sporen aangetroffen van kerkuil (*Tyto alba*). Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan

Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd.

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

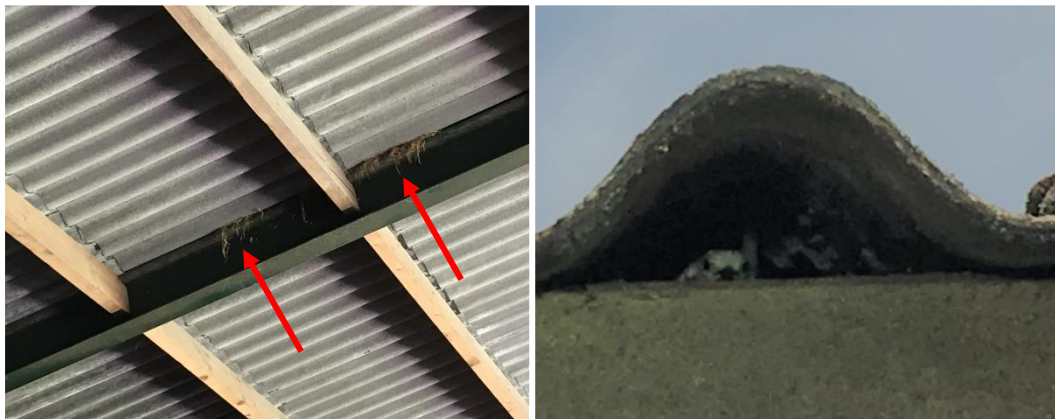
De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Tijdens het veldbezoek zijn in de open kapschuur, die in gebruik genomen wordt als zorglocatie, actieve nesten van huismus aangetroffen. In het voorste deel van de open kapschuur (nummer 1) zijn vier nesten aangetroffen, in het achterste deel van deze kapschuur negen nesten (drie op spant 1, één op spant 2, één op spant 3, één op spant 4, geen op spant 5, twee op spant 6, één op spant 7 en bij de daarop volgende spanten geen).

Daarnaast zijn onder de dakranden van de pluimveestallen huismusnesten aangetroffen, een nest in stal 2, drie nesten in stal 3, vijf nesten in stal 4 en geen in stal 5. Deze nesten zullen bij de sloop worden aangetast. De nesten zijn visueel geteld aan de hand van sporen en nestmateriaal. Het is niet de verwachting dat er meer nesten aanwezig zijn dan het aantal getelde nesten; de daken en dakranden waren goed te overzien. Niet van alle nesten was vast te stellen of ze recent zijn gebruikt.

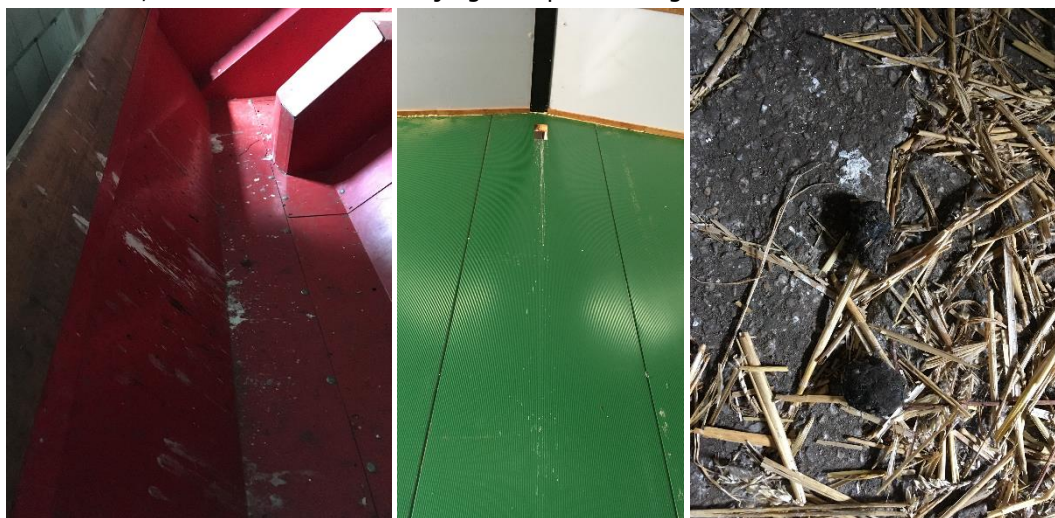
In stal 4 is tevens een actief nest van witte kwikstaart (*Motacilla alba*) aangetroffen. Van witte kwikstaart is de nestplaats niet jaarrond beschermd is. Aangezien het één nest betrof en de populatie witte kwikstaarten niet van deze locatie afhankelijk is, is er geen ecologisch zwaarwegende reden om de locatie voor witte kwikstaart te behouden. In de bebouwing wordt geen gierzwaluw verwacht, omdat de delen met dakbeschoot erg laag zijn (2 meter), en onder golfplaten een erg hoge temperatuursvariantie is.

Gierzwaluw wordt verder alleen in muren en onder pannen aangetroffen en nooit onder golfplaten.

Huismusnesten en een broedende witte kwikstaart in het plangebied (foto's: Laneco).

Tevens zijn er in de eerste stal (open kapschuur) sporen van kerkuil aangetroffen, het betreft echter een incidentele verblijfplaats. De hoeveelheid sporen zijn beperkt en er zijn geen verse sporen aangetroffen. Tevens is er geen nest aanwezig binnen het plangebied. Gezien het incidentele karakter betreft dit geen vaste rust- en verblijfplaats die bescherming onder de wet geniet. Steenuil kan op een dergelijke locatie ook voorkomen, maar van deze soort zijn geen sporen aangetroffen.

Sporen van kerkuil (foto's: Laneco).

In de bomen binnen het plangebied zijn geen nestholtes of horsten aangetroffen. Nestlocaties van bijvoorbeeld roofvogels of een soort als ransuil worden niet verwacht.

Het plangebied en de directe omgeving van het plangebied biedt geschikte leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten, zoals koolmees en zwarte kraai (*Corvus corone*). Voor de categorie 5-soorten zijn in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde

categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen.

Er zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van het leefgebied van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd aangetroffen in het plangebied. Huismus nestelt met zekerheid in het plangebied. Door het aanpassen van de open kapschuur worden vaste rus- en verblijfplaatsen van huismus aangetast. Voor het verwijderen van broedplaatsen van huismus dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, een ontheffing te worden aangevraagd. Hierbij dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen, alvorens de werkzaamheden aanvangen. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

3.5.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). De watervoerende watergang achteraan het plangebied is zeer zwaar vermest en te voedselrijk om een geschikte leefomgeving te vormen voor amfibieën.

Voor de diverse algemene soorten amfibieën zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), middelste groene kikker (*Pelophylax klepton esculentus*), gewone pad (*Bufo bufo*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), geldt tevens een provinciale vrijstelling voor het aantasten van verblijfplaatsen.

Naast de algemeen voorkomende beschermde soorten is uit de ruime omgeving van het plangebied ook het voorkomen bekend van de Europees beschermde alpensalamander (*Ichthyosaura alpestris*), heikikker (*Rana arvalis*), kamsalamander (*Triturus cristatus*) en poelkikker (*Pelophylax lessonae*) (Van Delft & Schuitema, 2005; Creemers & Van Delft, 2009); Beschermde soorten stellen specifieke eisen aan hun habitat. Deze habitats (bijvoorbeeld veenlandschappen, heide, halfnatuurlijk grasland en vennen met voedselarm water) komen niet voor binnen het plangebied met haar sterk vermeste wateren. Effecten op deze Europees beschermde soorten kunnen worden uitgesloten.

3.5.6 Reptielen

Reptielen houden zich op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Deze situaties ontbreken in het plangebied. In de (ruime) omgeving van het plangebied is het voorkomen van de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) bekend. Deze hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden zoals (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. De soort kan ook in houtwallen voorkomen, mits deze voorkomen in combinatie met structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen. Een dergelijke situatie is in het plangebied ook niet aanwezig. Vanwege

het ontbreken van geschikt habitat, wordt het voorkomen van reptielen niet binnen het plangebied verwacht. Effecten op reptielen kunnen dan ook worden uitgesloten.

3.5.7 Vissen

Aan de randen van het plangebied zijn enkele watergangen aanwezig, de watergang aan de oostzijde staat droog, de watergang aan de achterzijde is watervoerend. Deze is echter zeer zwaar vermet en er wordt in deze watergang geen leven verwacht. Beschermde vissoorten komen niet in dergelijke watergangen voor, tevens worden de watergangen ook niet aangetast. Effecten op beschermde vissoorten zijn uit te sluiten.

Voedselrijke watergangen aan de randen van het plangebied (foto's: Laneco).

3.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het intensief bewerkte plangebied niet aanwezig. Sleedoorns voor bijvoorbeeld sleedoornpage zijn ook niet aanwezig in de erfsingels. Effecten op deze insecten kunnen worden uitgesloten. Andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

Aan het Noorderdiep 99 en 101 te Nieuw-Buinen is men voornemens om de huidige opstallen gedeeltelijk om te vormen en gedeeltelijk te slopen. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet in of direct nabij een gebied wat is aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Door de werkzaamheden gaat er ook geen oppervlakte aan NNN gebied verloren. Gezien de afstand en de lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de NNN worden uitgesloten.

4.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op circa 7,7 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Door de geplande ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Voor de meeste effectfactoren van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trillingen kunnen gezien de afstand en tussenliggende elementen externe effecten op Natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

Indien als gevolg van de herontwikkeling sprake is van een forse toename aan uitstoot van stikstof, bijvoorbeeld door een toename van autoverkeer, zijn extra maatregelen nodig. Een Aerius-berekening geeft hier duidelijkheid over. Het is gezien de wisseling van functies op de locatie echter in deze fase niet de verwachting dat hiervan sprake zal zijn; de functies zorglocatie en akkerbouw zullen naar verwachting niet veel meer verkeer genereren dan een kleinere zorglocatie en pluimveestallen waar geen luchtwassers aanwezig zijn. Een Aerius-berekening en toetsing maken geen onderdeel uit van deze quick scan, maar dienen apart te worden uitgevoerd.

4.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden houtwallen op het erf gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is niet van toepassing omdat het een onderdeel van een erf betreft.

4.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, haas, konijn, ree, vos, kleine marterachtigen, muizen en spitsmuizen, geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Op basis van het veldbezoek, de verspreidingsgegevens, de aanwezige habitattypen en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten zijn van de (niet-vrijgestelde) nationaal of Europees beschermde soorten, vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet uit te sluiten binnen het plangebied. Nader onderzoek naar deze eventueel binnen het plangebied voorkomende gebouwbewonenden vleermuizen is nodig. Huismus is vastgesteld binnen het plangebied, deze soort heeft in totaal 22 nesten, dertien nesten in stal 1, een nest in stal 2, drie nesten in stal 3, vijf nesten in stal 4 en geen in stal 5. Kerkuil komt incidenteel voor in het plangebied.

4.5 CONSEQUENTIES

Nader onderzoek

Aantasting van rust- en voortplantingsplaatsen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten en daarmee een overtreding van de Wet natuurbescherming, kan niet zonder nader veldonderzoek worden uitgesloten. Er is nader onderzoek nodig naar:

- Vleermuizen (Wet natuurbescherming en bijlage IV Habitatrichtlijn), zomer- en paarverblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Onderzoek conform het Vleermuisprotocol 2017 bestaat uit verschillende onderzoeksrondes in de periode begin juni tot half juli en in de periode half augustus tot eind september. Deze onderzoeken dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van de gebouwen voor vleermuizen.

Ontheffing

Binnen het plangebied zijn nestlocaties van huismus vastgesteld. Deze nestplaatsen zullen worden aangetast door de werkzaamheden in het plangebied. Er dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden voorafgaand aan de werkzaamheden. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden. Afhankelijk van de resultaten van het vleermuisonderzoek is hier ook ontheffing voor nodig.

Samenvattend is per gebouw de conclusie als volgt:

- Open kapschuur (1): 13 huismusnesten, ongeschikt voor vleermuizen
- Pluimveestal 2: 1 huismusnest, ongeschikt voor vleermuizen
- Pluimveestal 3: 3 huismusnesten, geschikt voor vleermuizen
- Pluimveestal 4: 5 huismusnesten, geschikt voor vleermuizen

- Pluimveestal 5: geen huismusnesten, geschikt voor vleermuizen

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden, slopen van gebouwen en het verwijderen van begroeiing, starten buiten het voortplantingsseizoen (april – augustus);
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.6 AANBEVELINGEN

Er zijn vanuit ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Er wordt aanbevolen om bij aanplant gebruik wordt gemaakt van inheems bes- en bloemdragende struiken en planten;
- Verder wordt aanbevolen om de nieuwbouw geschikt te maken voor vleermuizen door het aanbrengen van vleermuiskasten of 2 cm bij 5 cm brede open stootvoegen op minimaal 2,5 meter hoogte in bij voorkeur de zuidelijke spouwmuur (niet boven ramen en deuren) of een houten wand met een kierende plank;
- Ook kan worden gedacht aan het geschikt maken van de nieuwbouw voor huismussen en gierzwaluwen door het aanbrengen van speciale neststenen in de muur (minimaal 3 meter hoog) of onder de dakrand;
- Verder kan voor biologische muizenbestrijding worden gedacht aan het ophangen van een steenuilenkast in de singel, of elders op het erf.
- Het realiseren van een kerkuilenkast als "uilenbord" in de topgevel is ook mogelijk.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Websites:

- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx
- www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen
- www.verspreidingsatlas.nl/planten
- www.verspreidingsatlas.nl/reptielen
- www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren
- www.vlindernet.nl
- www.vogelatlas.nl
- vissenatlas.nl
- www.ravon.nl